នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល
នៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ត.ក

ភាគីដាក់ឯកសារ៖ លោក **ខៀវ សំផន**

ដាក់ជូន៖ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

ភាសាដើម៖ **បារាំង**

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី ០៥ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 05-May-2014, 16:07
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ **សាធារណៈ**

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង៖ **សាធារណៈ/Public**

ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់ណ្ដោះអាសន្ន៖

ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖

ហត្ថលេខា៖

បណ្ដឹងសាទុក្ខឆ្លាមៗរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្ដីសម្រេច
លើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបន្ថែមលើសំណុំរឿង ០០២
និងលើការកំណត់វិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២

ដាក់ដោយ៖

មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន
មេធាវី គង់ សំអុន
មេធាវី Anta GUISSÉ
មេធាវី Arthur VERCKEN

ដាក់ជូន៖

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល៖
ចៅក្រម គង់ ស្រីម
ចៅក្រម Agnieszka KLONOWIECKA-MILART
ចៅក្រម **សោម សិរីវឌ្ឍ**

ជំនួយការ៖
លោកស្រី សេង សុជាតា
កញ្ញា Marie CAPOTORTO
កញ្ញា Soumeya MEDJEBEUR
លោក Pierre TOUCHE
កញ្ញា អ៊ួច ស្រីផាត

ចៅក្រម Chandra Nihal JAYASINGHE
ចៅក្រម ម៉ុង មុន្នីចរិយា
ចៅក្រម យ៉ា ណារិន
ចៅក្រម Florence Ndepele Mwachande MUMBA

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖
លោកស្រី ជា លាង
លោក Nicholas KOUMJIAN

មេធាវីតំណាងដើមបណ្ដឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់

មេធាវីការពារក្ដីលោក នួន ជា

គោរពជូនអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

១. នៅថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើសំណុំរឿង ០០២ ដែលខ្លួនបានសម្រេចថានឹងពិនិត្យមើល ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការជម្រះក្តីជាវគ្គៗដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដែលវគ្គនីមួយៗត្រូវដាក់បញ្ចូលអង្គហេតុខ្លះនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ និងចេញសាលក្រមមួយ នៅពេលបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះក្តី[1]។

២. នៅថ្ងៃទី ០៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានប្រកាសមោឃភាពការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ ដោយបានកត់សម្គាល់ឃើញកំហុស និងព្យសនកម្មជាច្រើន ដែលភាគីបានទទួលរង បណ្តាលមកពីការបំបែកនេះ[2]។

៣. នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានប្រកាសក្នុងសវនាការថា ខ្លួនបានសម្រេចបំបែកបទចោទជាថ្មីម្តងទៀត ហើយនឹងចេញសំអាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ នៅថ្ងៃទី ២៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣[3]។

៤. នៅថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសម្រេចលើការបំបែកកិច្ចដំណើការនីតិវិធីសាជាថ្មីនេះ ដោយផ្តល់តែសេចក្តីសង្ខេបសំអាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចខ្លួនរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ។ នៅថ្ងៃទី ២៥ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានចេញសំអាង

---

[1] ដីកាសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អនុលោមតាមវិធាន ៨៩ ស្ទួនពីរ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១១ ឯកសារ **E124**។

[2] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E163/5/1/13** (“សេចក្តីសម្រេចលើកទីមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E163/5/1/13**”)។

[3] ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E1/176.1** ទំព័រ ២ បន្ទាត់ ១៧ ដល់ទំព័រ ៤ បន្ទាត់ ១២ (ចន្លោះម៉ោង [09.05.38] ដល់ម៉ោង [09.11.05]), សេចក្តីសម្រេចលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២ បន្ទាប់ពីមានសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284**។

ហេតុពិស្តារ[4]។ ទោះបីជាអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល មិនបានប្រកាសមោឃភាពការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មីនេះក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានកត់សម្គាល់ឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានប្រព្រឹត្តកំហុសជាច្រើន ហើយបានប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់ខ្លួនក្នុងការកែប្រែសេចក្តីសម្រេច។

៥. នៅថ្ងៃទី ០៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ ខណៈពេលកំពុងតាក់តែងសាលក្រមលើការជំនុំជម្រះក្តីវគ្គមួយ (សំណុំរឿង ០០២/០១) អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបន្ថែមលើសំណុំរឿង ០០២ និងបានកំណត់វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តីវគ្គពីរ (សំណុំរឿង ០០២/០២) ដោយកម្រិតជាថ្មីម្តងទៀតមកត្រឹមការពិនិត្យអង្គហេតុនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ[5]។

៦. ថ្ងៃនេះ ស្របតាមវិធាន ១០៤ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ("ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ") សូមប្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ("សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ") ដែលត្រូវធ្វើមោឃភាព ពីព្រោះសេចក្តីសម្រេចនេះមានកំហុសអង្គច្បាប់ និងកំហុសស្តែងចេញពីការប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិ។

I. ភាពអាចទទួលយកបាននៃបណ្តឹងសាទុក្ខ

៧. យោងតាមវិធាន ១០៤(៤)(ក) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងយុត្តិសាស្ត្ររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល សេចក្តីសម្រេចនេះ បើកផ្លូវឲ្យប្តឹងសាទុក្ខបានភ្លាមៗ។

---

[4] សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង០០២ - សេចក្តីសង្ខេបនៃសំអាងហេតុ ចុះថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/4/7**, សេចក្តីសម្រេចសលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការបំបែក កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង០០២ ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/4/8** ("សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីរ របស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8**")។

[5] សេចក្តីសម្រេចលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបន្ថែមលើសំណុំរឿង ០០២ និងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី ០៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E301/9/1** ("សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ")។

៨. អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានបកស្រាយវិធាន ១០៤(៤)(ក) ថា *"គ្រប់ដណ្តាប់លើរាល់សេចក្តីសម្រេចផ្អាកការចោទប្រកាន់ ដែលមិនបានសន្យាច្បាស់លាស់ថានឹងចាប់ផ្តើមកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីឡើងវិញ និងដែលរារាំងដល់ការប្រកាសសេចក្តីសាលក្រមលើអង្គសេចក្តី"*[6]។

៩. ដូចគ្នានឹងសេចក្តីសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើការនីតិវិធី ដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចេញពីមុន និងដែលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលយល់ឃើញថាអាចប្តឹងសាទុក្ខបានភ្លាមៗ សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ មានអានុភាពផ្អាករាល់ការចោទប្រកាន់ទាំងអស់ ដែលស្ថិតនៅក្រៅវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្តី ដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានកំណត់។ ដូចជាសេចក្តីសម្រេចមុនៗដែរ ការផ្អាកថ្មីនេះ មិនផ្តល់ការសន្យាច្បាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ថានឹងចាប់ផ្តើមឡើងវិញ ដែលអាចឈានទៅដល់ការចេញសាលក្រមលើអង្គសេចក្តីមួយ។

១០. ជាក់ស្តែង អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានបញ្ជាក់ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ថា ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី *"មិនរាប់បញ្ចូលអង្គហេតុ បទចោទ និងទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មមួយចំនួន ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២"*[7]។ ក៏ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនបានផ្តល់ព័ត៌មានអំពីជោគវាសនានៃអង្គហេតុ បទចោទ និងទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្ម ដែលនៅសេសសល់នោះទេ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង គ្រាន់តែលើកឡើងអំពីលទ្ធភាព (ដែលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានចង្អុលបង្ហាញ) ក្នុងការ *"ដកចេញបទចោទមួយចំនួនចេញពីការជំនុំជម្រះ"* ដោយអះអាងថាខ្លួនមិនទាន់បានទទួលសំណើណាមួយក្នុងន័យនេះ ពីសហព្រះរាជអាជ្ញានៅឡើយ[8]។ ក្នុងផ្នែកសម្រេចសេចក្តីនៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង *"ប្រកាសមិនពិចារណាសម្រេចនៅពេលនេះចំពោះបទចោទនានាដែលមិនបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ហើយអង្គជំនុំជម្រះនឹងលើកយកបញ្ហានេះមកដោះស្រាយ ក្នុងពេលវេលាសមស្រប"*[9]។

---

[6] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ២១។

[7] សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ៤៥។

[8] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៤៥។

[9] សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ ផ្នែកសម្រេចសេចក្តី កថាខណ្ឌមុនចុងក្រោយ។

១១. ផ្ទុយទៅវិញ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសន្និដ្ឋានពីរដងរួចមកហើយថា នៅពេលបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានប្រព្រឹត្តកំហុស ដោយសារមិនបានផ្តល់ *"ផែនការច្បាស់លាស់"* ពាក់ព័ន្ធនឹងការជំនុំជម្រះក្តីវគ្គបន្តបន្ទាប់ ក្រោយពីការជំនុំជម្រះវគ្គមួយរួច ដែលត្រូវបានកំណត់វិសាលភាពដោយការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី[10]។ គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កំពុងប្រព្រឹត្តកំហុសដដែលនេះជាថ្មីម្តងទៀត។

១២. លើសពីនេះទៅទៀត កាលៈទេសៈផ្សេងទៀតដែលកើតមានឡើង ក្នុងពេលបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើកមុនៗ នៅតែមានសុពលភាពដដែល[11]។ ជាក់ស្តែង នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង តែងតែលើកយកភាពឆាប់រហ័សនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីមកធ្វើជាសំអាង ហើយលើកឡើងដដែលៗនូវកង្វល់ចម្បងរបស់ខ្លួន ក្នុងការធ្វើយ៉ាងណាឲ្យអាច *"ចេញសាលក្រមមួយលើបទចោទមួយចំនួននៃដីកាដំណោះស្រាយ ក្នុងពេលជនជាប់ចោទ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងជនរងគ្រោះ នៅរស់រានមានជីវិត"*[12]។

១៣. អាស្រ័យហេតុដូចបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ គឺជាការផ្អាកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើបទចោទទាំងអស់ ដែលស្ថិតនៅក្រៅវិសាលភាពសំណុំរឿង ០០២/០២។ ក្នុងកាលៈទេសៈបច្ចុប្បន្ននេះ ការផ្អាកនេះមិនមានការសន្យាច្បាស់លាស់គ្រប់គ្រាន់ថានឹងចាប់ផ្តើមឡើងវិញ ដែលអាចឈានទៅដល់ការចេញសាលក្រមលើអង្គសេចក្តីមួយឡើយ។

១៤. ដូច្នេះ សេចក្តីសម្រេចនេះ បើកផ្លូវឲ្យប្តឹងសាទុក្ខបានភ្លាមៗ ហើយត្រូវធ្វើមោឃភាព ពីព្រោះអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងប្រព្រឹត្តកំហុស ដែលធ្វើឲ្យសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនគ្មានសុពលភាព ហើយបង្កឲ្យមានព្យសនកម្មទៅលើម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ។

---

[10] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ២៣ និងកថាខណ្ឌ ២៤។

[11] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ២៣ និងកថាខណ្ឌ ២៥។

[12] សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ១៣ កថាខណ្ឌ ២៣ កថាខណ្ឌ ២៧ កថាខណ្ឌ ២៨។

II. ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី មិនមែនផ្អែកលើផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌

១៥. នៅពេលសម្រេចបំបែកបទចោទសាជាថ្មី ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនបានគោរពច្បាប់ជាធរមាន តាមការប្រកាសរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នោះទេ។ ដូច្នេះ ទង្វើបែបនេះ បង្ហាញថាអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានប្រព្រឹត្តកំហុសអង្គច្បាប់ជាច្រើន និងកំហុសស្តែងចេញពីការប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិ ដែលបង្កឲ្យមានព្យសនកម្មដល់ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ។

១៦. ការអានផ្នែកច្បាប់ជាធរមាននៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ[13] ស្តែងឲ្យឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនអើពើលើបទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ដែលទាមទារយ៉ាងច្បាស់ដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ហើយបន្ទាប់មកទៀត ខ្លួនបំភ្លេចចោលបទប្បញ្ញត្តិទូទៅនេះ ក្នុងផ្នែកសំអាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។

១៧. ជាក់ស្តែង អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានរំឭករួចមកហើយថា *"សេចក្តីសម្រេចលើការបំបែកនេះ គឺជាករណីពិសេសចំពោះការជំនុំជម្រះរួមបញ្ចូលគ្នា"*[14]។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ក៏បានរំឭកផងដែរថា ឆន្ទានុសិទ្ធិរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងក្នុងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ត្រូវមានព្រំដែនកម្រិត ជាពិសេស ក្នុងសំណុំរឿងធំធេង និងស្មុគស្មាញ ដូចសំណុំរឿង ០០២ នេះ ដែលការបំបែកមានផលប៉ះពាល់យ៉ាងធំធេង និងខ្លាំងក្លាដោយជៀសពុំរួច ទៅលើភាគី[15]។

១៨. លើសពីនេះទៅទៀត អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានផ្តល់សេចក្តីចង្អុលបង្ហាញច្បាស់លាស់ ស្តីពីរបៀបបកស្រាយល័ក្ខខ័ណ្ឌតម្រូវថាការបំបែកបទចោទ ត្រូវតែផ្អែកលើផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌៖ *"ទោះបីជាឆន្ទានុសិទ្ធិដែលបានផ្តល់ឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី មានភាពទូលំទូលាយយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ ចាំបាច់តម្រូវឲ្យបង្ហាញ*

---

[13] សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ១៣ និងកថាខណ្ឌ ១៤។

[14] សេចក្តីសម្រេចលើកទីមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E163/5/1/13** កថាខណ្ឌ ៣៣។

[15] សេចក្តីសម្រេចលើកទីមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E163/5/1/13** កថាខណ្ឌ ៤០។

សំអាងហេតុគ្រប់គ្រាន់ ដោយលើកឡើងពីអង្គហេតុជាក់ស្តែង ហើយចាំបាច់ត្រូវពន្យល់ពីអានុភាពរួមទៅលើបទចោទទាំងអស់ដែលបានបំបែកនោះ"[16]។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ក៏បានបញ្ជាក់រួចមកហើយថា *"សេចក្តីសម្រេចស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ត្រូវថ្លឹងថ្លែងតុល្យភាពរវាងផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗរបស់ភាគី ដោយធ្វើការប្រៀបធៀបរវាងគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិ នៃការជំនុំជម្រះក្តីតែមួយលើបទចោទទាំងអស់ នៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ធៀបនឹងការជំនុំជម្រះច្រើនវគ្គលើបទចោទដដែល"*[17]។

១៩. ផ្ទុយទៅវិញ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនបានគោរពលក្ខខណ្ឌតម្រូវទូទៅនេះទាំងស្រុងនោះទេ ក្នុងសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ ហើយជាពិសេស មិនបានពិចារណាដល់លក្ខខណ្ឌតម្រូវទូទៅនេះ ក្នុងផ្នែកសំអាងហេតុរបស់ខ្លួននោះឡើយ។ ជាក់ស្តែង ទោះបីជានៅផ្នែកចុងក្រោយនេះ អង្គជំនុំជម្រះ បានពិនិត្យច្បាស់លាស់ជាងមុនទៅលើធាតុផ្សំដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ដើម្បីសម្រេចអំពីឱកាសនៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ក៏អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានបកស្រាយខុសទៅលើលក្ខខណ្ឌតម្រូវដែលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានកំណត់ ហើយមិនបានទាញផលវិបាកចេញពីលក្ខខណ្ឌតម្រូវនោះឡើយ។

II.ក. កំហុសក្នុងការពិចារណាអំពីញ្ញត្តិសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទ

II.ក.១. សិទ្ធិក្នុងការទទួលបានភាពអាចព្យាករណ៍បាន និងសច្ចភាពគតិយុត្តិ

២០. ក្នុងកថាខណ្ឌ ២៤ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង យល់ឃើញថា ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី មិនប៉ះពាល់ដល់គោលការណ៍នៃភាពអាចព្យាករណ៍បាន

---

[16] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៣៦ ដែលដកស្រង់សេចក្តីសម្រេចលើកទីមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E163/5/1/13** កថាខណ្ឌ ៣៥ (យើងខ្ញុំជាអ្នកគូសបន្ទាត់ពីក្រោម)។

[17] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៣៧ ដែលយោងលើសេចក្តីសម្រេចលើកទីមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E163/5/1/13** កថាខណ្ឌ ៥០ (យើងខ្ញុំជាអ្នកគូសបន្ទាត់ពីក្រោម)។

និងសច្ចភាពគតិយុត្តិនោះទេ ដោយហេតុថាខ្លួនបានផ្ញើបញ្ជើកថាខណ្ឌពាក់ព័ន្ធ សម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ ដែលខ្លួនបានកំណត់វិសាលភាពរួចហើយ។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ចាត់ទុកស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នស្រដៀងគ្នានឹងស្ថានភាពដែលកើតមាន ក្នុងពេលបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីលើកមុនដែរ ហើយខ្លួនផ្អែកជាមូលដ្ឋានលើសេចក្តីសម្រេចមួយរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ដែលអះអាងថាកង្វល់របស់មេធាវីការពារក្តីមិនអាចយកជាការបានទេ ចាប់ពីពេលការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីត្រូវបានប្រកាសសាជាថ្មី រួចបញ្ជាក់ដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បន្ថែមទៀតថា ភាគីមានឱកាសគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការពិនិត្យភ័ស្តុតាងក្នុងសំណុំរឿង និងលើកឡើងនូវការជំទាស់ អនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង *"យល់ឃើញថាការចេញសេចក្តីសម្រេចលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ដែលកំណត់ច្បាស់អំពីវិសាលភាពនៃដំណាក់កាលបន្ទាប់នៃការជំនុំជម្រះក្តី ជាការជូនដំណឹងដល់ជនជាប់ចោទអំពីការចោទប្រកាន់នានាប្រឆាំងនឹងពួកគេ ហើយអនុញ្ញាតឲ្យពួកគេបានចូលរួមក្នុងការរៀបចំការការពារខ្លួន"*។ ទទ្បីករណ៍នេះរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ខុសទាំងស្រុង។

II.ក.១.១. ភាពមិនអាចព្យាករណ៍បាន និងអសច្ចភាពគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធនឹងបទចោទនាំមុខ

២១. នៅរៀងរាល់ពេលបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនដែលកំណត់វិសាលភាពផ្សេង ក្រៅពីវិសាលភាពនៃដំណាក់កាលបន្ទាប់តែមួយវគ្គ។ ទោះជាយ៉ាងណា អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានរំឭកដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថា នៅពេលបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ត្រូវកំណត់វិសាលភាពនៃដំណាក់កាលបន្តបន្ទាប់ទៀត ដោយផ្តល់ជា *"ផែនការច្បាស់លាស់ពាក់ព័ន្ធនឹងការជំនុំជម្រះក្តីវគ្គក្រោយ"* បន្តពីការជំនុំជម្រះក្តីដែលបានកំណត់វិសាលភាពរួចហើយ[18]។ ជាការពិត អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានទទួលបណ្តឹងឲ្យជំនុំជម្រះលើបទចោទទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ និងមានកាតព្វកិច្ចជំនុំជម្រះឲ្យអស់បទចោទ[19] ហើយជនជាប់ចោទត្រូវដឹងថា តើខ្លួននឹងត្រូវជំនុំជម្រះលើបទចោទទាំងអស់ដែលមាននៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ឬក៏យ៉ាងណា និងថាតើខ្លួននឹងត្រូវជំនុំជម្រះលើ

---

[18] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ២៤។

[19] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៦២ កំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រ ១៧៦។

បទចោទទាំងអស់ តាមរបៀបណា។ ព័ត៌មានទាំងនេះ មានផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងទៅលើការត្រៀមរៀបចំការពារខ្លួនជាទូទៅ ទាំងខាងសម្ភារៈ និងយុទ្ធសាស្ត្រ។ ដូច្នេះ ការកំណត់វិសាលភាពនៃដំណាក់កាលបន្ទាប់តែមួយវគ្គ ដោយទុកឲ្យដំណាក់កាលផ្សេងទៀតស្ថិតក្នុងភាពស្រពេចស្រពិល និងទុកទ្វារឲ្យនៅចំហដើម្បីទទួលយកគ្រប់លទ្ធភាពបែបនេះ មិនទាន់ជាការគោរពគោលការណ៍មូលដ្ឋានទាំងនេះនោះទេ ហើយរុញច្រានភាគីឲ្យធ្លាក់ទៅក្នុងអន្លង់នៃភាពមិនអាចព្យាករណ៍បាន និងអសច្ចភាពទាំងស្រុង។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានរំឭកថា៖ *"អានុភាពនៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ត្រូវបានវាយតម្លៃ ទាក់ទិនទៅនឹងបទចោទទាំងមូលដែលបានកំណត់ មិនមែនគ្រាន់តែផ្នែកតូចមួយនោះឡើយ។ ដូច្នេះ នៅពេលចេញដីកាបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី លក្ខណៈទាំងស្រុងនៃបទចោទដែលដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ត្រូវបានដោះស្រាយ ហើយពុំមាននីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌដែលចែងអំពីសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះបានឆាប់រហ័ស និងគោលការណ៍នៃប្រសិទ្ធភាព អនុញ្ញាតឲ្យទុកផ្នែកដែលត្រូវបានបំបែកចោលមិនដោះស្រាយនោះទេ"*[20]។

២២. ម្យ៉ាងវិញទៀត អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានបកស្រាយខុសនូវសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ទៅលើទឡ្ហីករណ៍របស់មេធាវីការពារក្ដី ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ ជាក់ស្ដែង ពេលនោះ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសម្រេចលើបញ្ហាឃុំខ្លួនលោក ខៀវ សំផន បណ្ដោះអាសន្ន ភ្ជាប់នឹងការចោទប្រកាន់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។ ទោះបីជាអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល យល់ឃើញថា ភាពអាចព្យាករណ៍បាន និងសច្ចភាពគតិយុត្តិ ត្រូវបានស្ដារឡើងវិញ ដោយសារតែការប្រកាសបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី និងការបញ្ជាក់ក្នុងបណ្ដឹងសាទុក្ខ ក៏ដោយ ក៏វាគឺជា *"ភាពអាចព្យាករណ៍បាន និងសច្ចភាពគតិយុត្តិ នៅពេលបញ្ចប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងសាលក្រម ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១"*[21]។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានបញ្ជាក់ថា *"បញ្ហានៃការឃុំខ្លួនលោក ខៀវ សំផន ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង ០០២/០២ និងការ*

---

[20] សេចក្ដីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្ដីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៤៣។

[21] សេចក្ដីសម្រេចលើបណ្ដឹងសាទុក្ខភ្លាមៗប្រឆាំងនឹងសេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទៅលើសំណើសុំដោះលែងលោក ខៀវ សំផន ឲ្យនៅក្រៅឃុំជាបន្ទាន់ ចុះថ្ងៃទី ២២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E275/2/3** ("សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើការឃុំខ្លួន **E275/2/3**") កថាខណ្ឌ ៥២ (យើងខ្ញុំជាអ្នកគូសបន្ទាត់ពីក្រោម)។

ជំនុំជម្រះក្ដីជាបន្តបន្ទាប់ទៀត ប្រសិនបើមាន នឹងតម្រូវឲ្យមានយុត្តិកម្ម និងការត្រួតពិនិត្យថ្មី"[22]។ ជាក់ស្ដែង អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល យល់ឃើញថា ភាពស្ងៀមស្ងាត់របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ចំពោះបទចោទដែលមិនត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ *"ធ្វើយុត្តិកម្មសម្រាប់ការបន្តឃុំខ្លួន លោកខៀវ សំផន កាន់តែមានតិចទៅៗ ទាក់ទងទៅនឹងបទចោទទាំងនោះ"*[23]។

២៣. ដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនអាចយកសេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល មកប្រើប្រាស់ ហើយខ្លួនបែរជានៅស្ងៀមមិនអើពើលើជោគវាសនានៃបទចោទ ដែលមិនត្រូវបាន ដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ នោះទេ។ ទង្វើបែបនេះ គឺជាការប្រព្រឹត្តកំហុសអង្គច្បាប់ និងជាការរំលោភលើគោលការណ៍នៃភាពអាចព្យាករណ៍បាន និងសច្ចភាពគតិយុត្តិ។

II.ក.១.២. <u>ភាពមិនអាចព្យាករណ៍បាន និងអសច្ចភាពគតិយុត្តិ ពាក់ព័ន្ធនឹងការកំណត់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ពីវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះក្ដី</u>

២៤. លើសពីនេះទៅទៀត មិនមែនដោយសារភាគីបានទទួលបញ្ជីកថាខណ្ឌនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ និងមានលទ្ធភាព (តែលើក្រដាស[24]) ពិនិត្យធាតុផ្សំភស្ដុតាង និងធ្វើការជំទាស់ បានន័យថា ភាគីត្រូវបានជូនដំណឹងអំពីវិសាលភាពច្បាស់លាស់នៃវគ្គជំនុំជម្រះក្ដីដំបូងទាំងពីរ ដែលកំណត់ដោយអង្គជំនុំជម្រះ នោះទេ។

២៥. ជាក់ស្ដែង បញ្ជីកថាខណ្ឌនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០១ និងការផ្ដល់លទ្ធភាពធ្វើការជំទាស់លើធាតុផ្សំភស្ដុតាង មិនបានបញ្ចៀសបញ្ហាលំបាក និងសំណើសុំសេចក្ដីបំភ្លឺជាច្រើនអំពីសំណាក់ភាគី លើការបង្ហាញភស្ដុតាង និងការជ្រើសរើសឯកសារដែលត្រូវយកមកប្រើប្រាស់ និងពិចារណា សម្រាប់កំណត់បញ្ចូលទៅក្នុងប្រភេទសហឧក្រិដ្ឋកម្មរួម និង

[22] សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើការឃុំខ្លួន **E275/2/3** កថាខណ្ឌ ៥១។

[23] សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើការឃុំខ្លួន **E275/2/3** កថាខណ្ឌ ៤៩, សូមមើលផងដែរ សេចក្ដីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្ដីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៧២។

[24] សំណើបន្ទាន់របស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន សុំឲ្យបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម ចុះថ្ងៃទី ០១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E275/2/1/1** ("សំណើសុំបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម **E275/2/1/1**") កថាខណ្ឌ ៧៨-៩១។

ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ។ ម៉្យាងទៀត បញ្ហាទាំងនេះ នៅតែមិនទាន់បានដោះស្រាយនៅឡើយ[25]។

២៦. បន្ថែមលើនេះទៀត បញ្ជីកថាខណ្ឌនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ ដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងសេចក្ដីសម្រេចរងបណ្ដឹងសាទុក្ខនេះ បង្ហាញឲ្យឃើញថាបទពិសោធន៍លំបាកជួបប្រទះ កាលពីសំណុំរឿង ០០២/០១ នឹងកើតមានឡើងជាថ្មី ហើយនឹងប្រាកដជាលំបាកជាងមុន ដោយសារភាពច្រំដែលនៃការជំនុំជម្រះក្ដីទាំងពីរនេះ។ ជាក់ស្ដែង អង្គជំនុំជម្រះបានបញ្ចូលកថាខណ្ឌមួយចំនួនដែលមាននៅក្នុងវិសាលភាពសំណុំរឿង ០០២/០១ ទៅក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ដោយមូលហេតុថាបញ្ហាមួយចំនួន *"អាចមិនទាន់ត្រូវបានពិនិត្យ ដោយពេញលេញ នៅក្នុងការជំនុំជម្រះវគ្គមួយ (...) ពីព្រោះថាវិសាលភាពនៃវគ្គជំនុំជម្រះនេះមានកម្រិត ហើយបញ្ហាទាំងនេះ អាចមានភាពពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងបរិបទនៃការជំនុំជម្រះសេចក្ដីវគ្គពីរដែរ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ផ្នែកទាំងនេះនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ត្រូវបានបញ្ចូលយ៉ាងច្បាស់ក្រឡែតទៅក្នុងវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះសេចក្ដីវគ្គពីរនេះ (...) ដោយហេតុថាផ្នែកទាំងនេះមានអង្គហេតុចោទប្រកាន់ពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង០០២/០២ ដែលមិនធ្លាប់ត្រូវបានពិនិត្យពីមុនទាំងស្រុង ឬ មិនត្រូវបានពិនិត្យពេញលេញ"*[26]។

២៧. ការអនុវត្តបែបនេះ នឹងបង្កឲ្យមានភាពច្របូកច្របល់ និង បញ្ហាលំបាក និងការយឺតយ៉ាវថែមទៀតក្នុងការដឹកនាំសវនាការ។

II.ក.១.៣. ភាពមិនអាចព្យាករណ៍បាន និងអសច្ចភាពគតិយុត្តិទាក់ទងនឹងផលវិបាកនីតិវិធី ដែលកើតចេញពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី

[25] សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ ឯកសារ ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E301/5/2** ("សេចក្ដីសន្និដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ **E301/5/2**") កថាខណ្ឌ ៩-១២ និងសេចក្ដីយោងដែលបានដកស្រង់, សំណើសុំបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម **E275/2/1/1** និងសេចក្ដីបន្ថែម ចុះថ្ងៃទី ០៤ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E275/2/1/3**។

[26] សេចក្ដីសម្រេចរងបណ្ដឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ៤២។

២៨. ម្យ៉ាងវិញទៀត ដោយបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី និងដោយចេញសេចក្តីសម្រេចមួយចំនួនមិនសូវច្បាស់លាស់ និងចម្រូងចម្រាស អង្គជំនុំជម្រះរុញច្រានភាគីទៅក្នុងភាពមិនអាចព្យាករបាន និងអសច្ចភាពគតិយុត្តិ ពាក់ព័ន្ធនឹងក្របខណ្ឌនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូលតែម្តង។

២៩. ជាក់ស្តែង អង្គជំនុំជម្រះ អះអាងថ្មីៗនេះថា វគ្គជំនុំជម្រះអង្គន់ដោយដីកាបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី មិនមែនជាសំណុំរឿងដាច់ដោយឡែកនោះទេ ប៉ុន្តែ ជា "វគ្គ" ឬ "ផ្នែក" ជាបន្តបន្ទាប់របស់សំណុំរឿងតែមួយ[27]។ ក៏ប៉ុន្តែ ទន្ទឹមនឹងនេះ អង្គជំនុំជម្រះ បានចេញសេចក្តីសម្រេចផ្ទុយពីការអះអាងនេះ។ ភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នានេះ ជះឥទ្ធិពលយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើការដឹកនាំ និងការកំណត់ពេលវេលានីតិវិធី។

៣០. នៅកថាខណ្ឌ ២៣ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ អង្គជំនុំជម្រះពន្យល់ថា ដូចដែលខ្លួនបានបញ្ជាក់ *"តាំងពីពេលចាប់ផ្តើមបើកសវនាការ ការជំនុំជម្រះវគ្គមួយនេះ នឹងយកមកធ្វើជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់ការពិនិត្យពិស្តារបន្ថែមទៀតលើការចោទប្រកាន់នានា និងអង្គហេតុនៅសេសសល់ ដែលចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹងជនជាប់ចោទ ក្នុងពេលជំនុំជម្រះវគ្គក្រោយៗ"*។ អង្គជំនុំជម្រះបានបន្ថែមថា *"ខ្លួនបានបញ្ជាក់ថា ធាតុផ្សំភស្តុតាងដែលត្រូវបានដាក់ឲ្យពិភាក្សាដេញដោលចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះរួចហើយ នឹងត្រូវចាត់ទុកថាត្រូវបានដាក់ឲ្យពិភាក្សាដេញដោលចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះក្នុងសំណុំរឿង០០២/០២ ដែរ"*។ បើតាមអង្គជំនុំជម្រះ ការធ្វើបែបនេះ អាចធ្វើឲ្យយើងចៀសផុតពីភាពច្រំដែលនៃនីតិវិធី *"ដែលស៊ីពេលវេលាយ៉ាងវែង និងតម្រូវឲ្យចំណាយធនធានយ៉ាងច្រើន"* ក្នុងអំឡុងពេលជំនុំជម្រះវគ្គមួយ។

៣១. ក៏ប៉ុន្តែ ទោះបីជាអង្គជំនុំជម្រះពិតជាបានប្រកាសតាំងពីឆ្នាំ ២០១១ អំពីចេតនារបស់ខ្លួនក្នុងការយកការជំនុំជម្រះវគ្គមួយនេះជា "មូលដ្ឋានគ្រឹះទូទៅ" សម្រាប់វគ្គជំនុំជម្រះក្រោយៗទៀត ក៏ដោយក៏ខ្លួនមិនដែលបានពន្យល់ថា តើចេតនាចង់យកការជំនុំជម្រះវគ្គមួយជា "មូលដ្ឋានគ្រឹះទូទៅ" នេះមានន័យជាក់លាក់យ៉ាងដូចម្តេច ហើយក៏មិនដែលពន្យល់អំពីផលវិបាកនៃការអះអាងនេះលើនីតិ

---

[27] ការបញ្ជាក់បំភ្លឺទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ភ័ស្តុតាង និងនីតិវិធីដើម្បីកោះហៅសាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញសាជាថ្មីឡើងវិញពីសំណុំរឿង ០០២/០១ សម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E302/5** ("អនុស្សរណៈ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ **E302/5**") កថាខណ្ឌ ៥។

វិធីដែរ (គឺមានតែការពន្យល់ថាសេចក្ដីសន្និដ្ឋានចោទប្រកាន់ និងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានតបរបស់ភាគីត្រូវតែផ្ដោតទៅលើការចោទប្រកាន់ទាំងអស់ ដែលមានរៀបរាប់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះតែម្ដង)[28]។ គឺនៅខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ១០១៤ នេះហើយទេ ដែលអង្គជំនុំជម្រះបានឆ្លើយតបនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ថាធាតុផ្សំភស្តុតាងដែលត្រូវបានទទួលយកក្នុងការជំនុំជម្រះវគ្គមួយ នឹងយកមកប្រើជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់វគ្គជំនុំជម្រះក្រោយៗទៀត ហើយតាមរយៈនេះ វាត្រូវបានទទួលយកដោយស្វ័យប្រវត្តិ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដោយមិនចាំបាច់បញ្ជាក់បន្ថែមទៀតទេ[29]។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅត្រង់កថាខណ្ឌ ៤៦ នៃសេចក្ដីសម្រេចរងបណ្ដឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះបានបង្គាប់ភាគីឲ្យដាក់បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី និងឯកសារ ដែលពួកគេចង់ឲ្យដាក់បញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ។ ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្នុងដីកាកំណត់កាលបរិច្ឆេទ និងរបៀបដាក់បញ្ជីទាំងនេះ អង្គជំនុំជម្រះបានបង្គាប់ឲ្យភាគីបញ្ចូលធាតុផ្សំភស្តុតាង ដែលខ្លួនបានទទួលរួចស្រេចទៅហើយនៅក្នុងការជំនុំជម្រះវគ្គ២នេះ[30] ។ ភាពច្រំដែលនៃនីតិវិធីនេះ ដែលស៊ីពេលវេលាយ៉ាងវែង និងតម្រូវឲ្យចំណាយធនធានយ៉ាងច្រើន ពិបាកយល់ និងស្រពេចស្រពិល ប្រសិនបើយើងត្រូវចាត់ទុកថាវគ្គជំនុំជម្រះដែលត្រូវបានបំបែក មិនមែនជាសំណុំរឿងដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។

៣២. ភាពផ្ទុយគ្នារវាង "ការបន្តកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី" [31] ជាវគ្គបន្តបន្ទាប់នៃសំណុំរឿងតែមួយ ដែលអង្គជំនុំជម្រះបានលើកឡើងថ្មីៗនេះ និងភាពច្រំដែលនៃដំណាក់កាលនីតិវិធី សម្រាប់សំណុំរឿងដាច់ដោយឡែកពីគ្នា[32] កាន់តែស្តែងឡើងយ៉ាងច្បាស់ទៅទៀត តាមរយៈការបង្គាប់ឲ្យភាគីដាក់បញ្ជីរួម

---

[28] ចម្លើយរបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ទៅនឹង "សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាស្ដីពីការប្រើប្រាស់ភស្តុតាង និងនីតិវិធីក្នុងការកោះហៅសាក្សីជាថ្មីពីសំណុំរឿង ០០២/០១ ទៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២" ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E302/1** ("ចម្លើយ **E302/1**") កថាខណ្ឌ ២០-២២, សេចក្ដីសន្និដ្ឋានរបស់មេធាវីការពារក្ដីលោក ខៀវ សំផន ស្ដីពីភាពចាំបាច់ក្នុងការរង់ចាំសាលក្រមស្ថាពរនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ មុននឹងចាប់ផ្ដើមសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី ០៥ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E301/5/5** ("សេចក្ដីសន្និដ្ឋានស្ដីពីភាពចាំបាច់ក្នុងការរង់ចាំសាលក្រមស្ថាពរ **E301/5/5**") កថាខណ្ឌ ៣៤-៣៦។

[29] អនុស្សរណៈ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ **E302/5** កថាខណ្ឌ ៧។

[30] ដីកាបង្គាប់ឲ្យភាគីដាក់សម្ភារៈដែលបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ដើម្បីរៀបចំសវនាការ ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ចុះថ្ងៃទី ០៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E305** ("ដីកា **E305**") កថាខណ្ឌ ១១ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រ ១២។

[31] អនុស្សរណៈ ចុះថ្ងៃទី ០៧ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ **E302/5** កថាខណ្ឌ ៧។

[32] ចម្លើយ **E302/1** កថាខណ្ឌ ៦-១៧ និងកថាខណ្ឌ ៣០-៣២។

នៃអង្គហេតុព្រមព្រៀងគ្នា ស្របតាមវិធាន ៨០(៣)(ង) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង[33]។ ភាពផ្ទុយគ្នានេះ កាន់តែជាក់ស្ដែងថែមទៀត តាមរយៈការគ្រោងរៀបចំសវនាការបឋម[34] ដែលជាកិច្ចបើកការជំនុំជម្រះ អនុលោមតាមវិធានផ្ទៃក្នុង[35]។

៣៣. ការមិនបញ្ជាក់បំភ្លឺ និងមិនពន្យល់អំពីសញ្ញាណ "មូលដ្ឋានគ្រឹះទូទៅ" ដែលតាមរយៈសញ្ញាណនេះ អង្គជំនុំជម្រះផ្ដល់អំណះអំណាងពីភាពចាំបាច់នៃនីតិវិធីដ៏មានប្រសិទ្ធភាព និងឆាប់រហ័ស បង្កឲ្យមានព្យសនកម្ម ពីព្រោះសញ្ញាណនេះ មានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរទៅលើការត្រៀមលក្ខណៈរបស់ភាគីការពារក្ដី។ ភាគីការពារក្ដី ត្រូវតែដឹងថាតើអង្គជំនុំជម្រះចង់ប្រើការជំនុំជម្រះវគ្គមួយ ជា"មូលដ្ឋានគ្រឹះទូទៅ" សម្រាប់វគ្គជំនុំជម្រះក្រោយៗទៀត តាមរបៀបណាដោយជាក់លាក់ ដើម្បីឲ្យខ្លួនអាចត្រៀមវគ្គជំនុំជម្រះទាំងនេះ ទៅតាមមូលដ្ឋានគ្រឹះនេះ។ ឥឡូវនេះ ភាគីការពារក្ដី មិនដឹងរឿងនេះសោះ។

៣៤. ម៉្យាងវិញទៀត បើតាមការយល់ឃើញរបស់ម្ចាស់បណ្ដឹងសាទុក្ខ សញ្ញាណ "មូលដ្ឋានគ្រឹះទូទៅ" នេះ ជាមូលហេតុដែលធ្វើឲ្យការជំនុំជម្រះវគ្គពីរ មិនអាចចាប់ផ្ដើមបាន មុនពេលចេញសាលក្រមស្ដាពរនៃការជំនុំជម្រះវគ្គមួយ[36]។ អង្គជំនុំជម្រះ បានបដិសេធភាពមិនអាចទៅរួចនេះ ក៏ប៉ុន្ដែ ខ្លួននៅស្ងៀមស្ងាត់មិនពន្យល់អំពីសញ្ញាណនេះ[37]។

---

[33] ដីកា **E305** កថាខណ្ឌ ៩។

[34] ផែនការការងាររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២/០២ និងការកំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ឯកសារនាពេលខាងមុខ ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E301/5** ("ផែនការការងារ **E301/5**") កថាខណ្ឌ ៨, សេចក្ដីសម្រេចរងបណ្ដឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ៤៦, ដីកា **E305** កថាខណ្ឌ ១៥។

[35] វិធានផ្ទៃក្នុង វិធាន ៨០ ស្ទួន (១)៖ "ការជម្រះសេចក្ដីចាប់ផ្ដើមជាមួយនឹងសវនាការបឋម"។

[36] សេចក្ដីសន្និដ្ឋានស្ដីពីភាពចាំបាច់ក្នុងការរង់ចាំសាលក្រមស្ដាពរ **E301/5/5**, ប្រតិចារិកសវនាការ ថ្ងៃទី ១១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E1/239.1** ទំព័រ ២២ បន្ទាត់ ១១ ដល់ទំព័រ ២៦ បន្ទាត់ ២៥ (ចន្លោះម៉ោង [10.16.44] ដល់ម៉ោង [10.34.04])។

[37] សេចក្ដីសម្រេចលើសំណើរបស់ ខៀវ សំផន សុំពន្យារពេលការចាប់ផ្ដើមសវនាការលើសំណុំរឿង ០០២/០២ រហូតដល់មានសាលក្រមស្ដាពរលើសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤ ឯកសារ **E301/5/5/1** ("សេចក្ដីសម្រេចលើការរង់ចាំសាលក្រមស្ដាពរ **E301/5/5/1**")។

៣៥. ដោយមិនពន្យល់ឲ្យបានច្បាស់លាស់ និងទុកឲ្យមានភាពសម្រួចសម្រាស អង្គជំនុំជម្រះ ធ្វើឲ្យភាគីកាន់តែមិនមានភាពច្បាស់លាស់ខ្លាំងឡើងៗ ផ្នែកច្បាប់ និងនីតិវិធី។

II.ក.២. សិទ្ធិទទួលបាននូវការជំនុំជម្រះដោយគ្មានការយឺតយ៉ាវហួសហេតុ

៣៦. នៅក្នុងសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ[38] អង្គជំនុំជម្រះ យល់ឃើញថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីថ្មីនេះ មិនបណ្តាលឲ្យមានការយឺតយ៉ាវដោយគ្មានមូលហេតុ និងមិនប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិទទួលបាននូវការជំនុំជម្រះក្នុងរយៈពេលសមស្របរបស់ជនជាប់ចោទឡើយ។ ក៏ប៉ុន្តែ មុននឹងឈានដល់ការចេញសេចក្តីសន្និដ្ឋានបែបនេះ អង្គជំនុំជម្រះ បកស្រាយខុសជាថ្មីទៀត នូវយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការកំពូល និងយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការអន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធ។ លើសពីនេះទៀត អង្គជំនុំជម្រះ បានគិតពិចារណាលើធាតុផ្សំមិនពាក់ព័ន្ធ និងយល់ច្រឡំអំពីអ្វីដែលត្រូវយកជាបទពិសោធពីសំណុំរឿង ០០២។

II.ក.២.១. ការបកស្រាយយុត្តិសាស្ត្រខុស

៣៧. ជាបឋម ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ សូមកត់សម្គាល់ថាអង្គជំនុំជម្រះបានយល់ច្រឡំអំពីសេចក្តីសន្និដ្ឋាននានារបស់ខ្លួន[39]។ ផ្ទុយពីអ្វីដែលអង្គជំនុំជម្រះបានលើកឡើងនៅកថាខណ្ឌ ១៩ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ មិនធ្លាប់បាននិយាយថាតុលាការកំពូលចាត់ទុកថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី នឹងបណ្តាលឲ្យនីតិវិធីមានរយៈពេលវែងជាងនីតិវិធីនៃសំណុំរឿងតែមួយ ដោយចៀសមិនរួច នោះទេ។ តាមពិត ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ គ្រាន់តែដកស្រង់សម្តីរបស់តុលាការកំពូល ដែលបានរំលឹកអំពីធាតុផ្សំភស្តុតាង ដែលត្រូវបានយកមកគិតពិចារណាក្នុងយុត្តិសាស្ត្រ និងដែលបានកត់សម្គាល់ថាចៅក្រម (នៃតុលាការផ្សេងៗទៀត គឺមិនមែនចៅក្រមនៃតុលាការកំពូលទេ) ធ្លាប់បានយល់ឃើញថាវគ្គជំនុំជម្រះពីរបន្តបន្ទាប់គ្នា ត្រូវតែស៊ីពេលច្រើនជាងការជំនុំជម្រះរឿងក្តីតែមួយ ដោយចៀសមិនរួច[40]។

[38] សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ១៨-២៣។

[39] សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ១៩ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រ ៥២។

[40] សេចក្តីសន្និដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ **E301/5/2** កថាខណ្ឌ ៥ និងកថាខណ្ឌ ៦។

៣៨. នៅកថាខណ្ឌ ១៩ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ អង្គជំនុំជម្រះអះអាងថា *"យោងទៅតាមចំនួនអង្គហេតុដ៏ច្រើនលើសលប់ ដែលមានរៀបរាប់នៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទាំង ៧៧៩ ទំព័រ គ្មានអ្វីអាចកាត់បន្ថយរយៈពេលនីតិវិធីនៃសំណុំរឿង ០០២ នោះទេ"*។ វាប្រាកដណាស់។ ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះ មិនបានពិចារណាឲ្យបានច្បាស់លាស់ថាតើ បើធ្វើការជំនុំជម្រះជាវគ្គបន្តបន្ទាប់ រយៈពេលនីតិវិធីចាំបាច់សម្រាប់ពិនិត្យអ្វីដែលមានរៀបរាប់នៅក្នុង ៧៧៩ ទំព័រនេះ អាចវែងជាងរយៈពេលនីតិវធីនៃការជំនុំជម្រះរឿងក្តីតែមួយនោះទេ ហើយអង្គជំនុំជម្រះក៏មិនដែលធ្វើការប្រៀបធៀបរយៈពេលនីតិវិធីតាមការទាមទារនោះដែរ[41] (ចូរមើលក្នុងផ្នែក II.ខ)។

៣៩. ផ្ទុយទៅវិញ អង្គជំនុំជម្រះបែរជាបានត្រឹមតែបកស្រាយខុសនូវយុត្តិសាស្ត្រពីរដែលតុលាការកំពូលបានដកស្រង់ និងយល់ឃើញខុសថា *"មិនប្រាកដថាកង្វល់អំពីសិទ្ធិជនជាប់ចោទរបស់អង្គជំនុំជម្រះទាំងពីរ [...]*[42] *នៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី អាចយកមកអនុវត្តបានចំពោះការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាយថាហេតុ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ នោះទេ"*[43]។

៤០. នៅកថាខណ្ឌ ២០ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ អង្គជំនុំជម្រះអះអាងថានៅក្នុងរឿងក្តី *Milosevic "អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានយល់ឃើញថាការជំនុំជម្រះជាពីរវគ្គបន្តបន្ទាប់គ្នាទំនងជាពិបាកខ្លាំងណាស់ចំពោះ Milosevic ពីព្រោះគាត់ការពារក្តីដោយខ្លួនឯង"*។ ប៉ុន្តែ ជនជាប់ចោទនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ មិនដូចនឹងករណី *Milosevic* ទេ។

៤១. ក៏ប៉ុន្តែនៅក្នុងសំណុំរឿង *Milosevic* អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានធ្វើយុត្តិកម្មលើការច្របាច់រឿងក្តីបញ្ចូលគ្នា ដោយទទួលស្គាល់ថាវា *"ច្បាស់ណាស់"* ការជំនុំជម្រះរឿងក្តីរួមបញ្ចូលគ្នាមួយ

---

[41] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៣៧។

[42] បើតាមសំណៅជាភាសាបារាំង៖ "អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទាំងពីររបស់តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី", បើតាមសំណៅជាភាសាអង់គ្លេស៖ "អង្គជំនុំជម្រះរបស់តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី"។

[43] សេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ កថាខណ្ឌ ២០។

"ពិតជាទាមទារពេលវេលាវែង និងមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ"[44]។ ក៏ប៉ុន្តែ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល មិនបានយកការលំបាកខ្លាំងរបស់ជនជាប់ចោទ ដោយសារគាត់គ្មានមេធាវី មកធ្វើជាមូលហេតុនៃការច្របាច់រឿងក្តីបញ្ចូលគ្នា នោះទេ។ ជាបឋម អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានធ្វើការប្រៀបធៀប ជាលក្ខណៈទូទៅ អំពីការលំបាកនៃការជំនុំជម្រះរឿងក្តីច្របាច់បញ្ចូលគ្នាតែមួយ នឹងការលំបាកនៃការជំនុំជម្រះរឿងក្តីពីរបន្តបន្ទាប់គ្នា។ *"ការជំនុំជម្រះរឿងក្តីពីរបន្តបន្ទាប់គ្នានេះ ត្រូវការពេលវេលាវែងជាងការជំនុំជម្រះរឿងក្តីច្របាច់បញ្ចូលតែមួយ ដោយចៀសមិនរួច"*[45]។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ការជំនុំជម្រះក្តីនៅតែមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ ចំពោះករណីទាំងពីរ ពីព្រោះដំណើរការនីតិវិធីត្រូវការពេលវេលាវែង។ ភាគីលំបាកដូចគ្នា ប៉ុន្តែការជំនុំជម្រះរឿងក្តីច្របាច់បញ្ចូលតែមួយនេះ ត្រូវបានជ្រើសយក ដោយសារវាស៊ីពេលតិចជាង គឺមិនមែនដោយសារជនជាប់ចោទមិនមានមេធាវីនោះទេ៖

"ដោយហេតុថាការចាំបាច់បានស្តែងឡើងក្នុងអំឡុងពេលជំនុំជម្រះរឿងក្តីទាំងពីរដែលបានប្រព្រឹត្តទៅជាយូរឆ្នាំនៅតុលាការ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង នឹងត្រូវផ្អាកសវនាការម្តងម្កាល ដើម្បីឲ្យ<u>ភាគី</u>សម្រាកប្រមូលកម្លាំង និងតាមតម្រូវការ ដើម្បីឲ្យជនជាប់ចោទដែលមិនត្រូវការជំនួយការពីមេធាវីមានពេលសម្រាក ដោយហេតុថាការងារការពារក្តីខ្លួនមានទំហំធំធេង។ ការសម្រេចចិត្តរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការមិនយកមេធាវីការពារក្តី មិនត្រូវយកមកប្រើប្រឆាំងនឹងតុលាការទេ"[46]។

៤២. ម្យ៉ាងទៀត វាមិនមែនឥតប្រយោជន៍នោះទេក្នុងការបញ្ជាក់ថា ក្នុងរឿងក្តីនេះ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល បានសម្រេចជ្រើសរើសយកការច្របាច់រឿងក្តីបញ្ចូលគ្នា ដែលបណ្តាលឲ្យការជំនុំជម្រះក្តីមានរយៈពេលវែង និងមានលក្ខណៈស្មុគស្មាញ ដោយបាននិយាយសង្កត់ទៅលើទំនួលខុសត្រូវធ្ងន់របស់រាជអាជ្ញា ក្នុងការធ្វើយ៉ាងណាចៀសវាងកុំដាក់បន្ទុកការងារធ្ងន់ហួសហេតុពេកលើអង្គជំនុំជម្រះ ក៏ដូចជាទៅលើភាគីការពារក្តី ក្នុងការធ្វើយ៉ាងណាកុំឲ្យដាក់ឯកសារឥតប្រយោជន៍គ្មានភាពពាក់ព័ន្ធ និងទៅលើករណីយកិច្ចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក្នុងការធានាឲ្យបាននូវការជំនុំ

---

[44] រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង *Slobodan Milosevic* រឿងក្តីលេខ IT-99-37-AR73, IT-01-50-AR73 និង IT-01-51-AR73 សំអាងហេតុនៃសេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងបន្ទាន់បន្ទំរបស់រដ្ឋអាជ្ញាប្រឆាំងនឹងការបដិសេធពាក្យសុំបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០២ ("សេចក្តីសម្រេច *Milosevic*") កថាខណ្ឌ ២៥។

[45] សេចក្តីសម្រេច *Milosevic* កថាខណ្ឌ ២៧។

[46] សេចក្តីសម្រេច *Milosevic* កថាខណ្ឌ ២៧។

ជម្រះមួយដែលអាចគ្រប់គ្រងបានតាមតែអាចធ្វើទៅបាន តាមរយៈសិទ្ធិអំណាចដែលបានផ្តល់ជូនដោយវិធានផ្ទៃក្នុង[47]។

៤៣. នៅកថាខណ្ឌ ២១ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ អង្គជំនុំជម្រះលើកឡើងថា នៅក្នុងរឿងក្តី *Mladic* អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានយល់ឃើញថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងការដឹកនាំសវនាការនៃការជំនុំជម្រះក្តីទាំងពីរ បង្កព្យសនកម្មដល់ជនជាប់ចោទ ពីព្រោះការដែលគិតគូរអំពីបញ្ហារៀបចំសវនាការ ក្នុងរឿងក្តីមួយ ក្នុងពេលតែមួយ ជាមួយនឹងការចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះនៅសាលាដំបូង ឬតុលាការកំពូលក្នុងរឿងក្តីមួយទៀត អាចធ្វើឲ្យបន្ទុកការងារធ្ងន់ធ្ងរហួសកម្លាំង។ អង្គជំនុំជម្រះបានបន្ថែមថា ចៅក្រមនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី យល់ឃើញថាការចាំបាច់ក្នុងការសម្របសម្រួលមេធាវីការពារក្តីពីរក្រុម ដើម្បីតំណាងឲ្យជនជាប់ចោទតែមួយ កាន់តែធ្វើឲ្យការត្រៀមលក្ខណៈការពារក្តីកាន់តែលំបាកទៅទៀត។ បើតាមអង្គជំនុំជម្រះ ការពិចារណាបែបនេះ មិនអាចយកមកអនុវត្តក្នុងសំណុំរឿង ០០២ បានទេ ពីព្រោះ *"បញ្ហាមុនពេលជំនុំជម្រះជាច្រើនត្រូវបានសម្រេចរួចហើយ"* ហើយលើសពីនេះទៅទៀត ជនជាប់ចោទទាំងអស់សុទ្ធតែតំណាងដោយមេធាវីតែមួយក្រុម។ ដូច្នេះ មិនត្រូវការសម្របសម្រួលមេធាវីពីរក្រុមដាច់ពីគ្នានោះទេ។

៤៤. ផ្ទុយទៅវិញ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានខកខានក្នុងការបង្ហាញថា ក្នុងរឿងក្តី *Mladic* ចៅក្រមរបស់តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី យល់ឃើញជាពិសេសថា៖ *"ការចែករំលែកពេលវេលា និងការយកចិត្តទុកដាក់ដែលចាំបាច់សម្រាប់ជនជាប់ចោទ ក្នុងការចូលរួមការការពារខ្លួនក្នុងសំណុំរឿងទាំងពីរ ធ្វើឲ្យការចូលរួមរបស់គាត់មិនសូវមានប្រសិទ្ធិភាព ហើយអាចបណ្តាលឲ្យមានភាពយឺតយ៉ាវលើកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី សម្រាប់ការជំនុំជម្រះទាំងពីរផងដែរ"*[48]។ សច្ចភាពនេះ ពិតជាត្រឹមត្រូវក្នុងករណីដំណើរការនីតិវិធីជាច្រើនក្នុងពេលតែមួយ ទោះបីជាដំណើរការនីតិវិធីទាំងនោះប្រព្រឹត្តទៅបែបណាក៏ដោយ ហើយសច្ចភាពនេះរឹតតែសមស្របនៅក្នុង

---

[47] សេចក្តីសម្រេច *Milosevic* កថាខណ្ឌ ២៥-២៦។

[48] រឿងក្តី *រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Ratko Mladic* សំណុំរឿងលេខ IT-09-92-PT សេចក្តីសម្រេចលើសារណារួមរបស់រដ្ឋអាជ្ញា ក្នុងការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់ដីការបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដើម្បីធ្វើការជំនុំជម្រះដាច់ពីគ្នា និងដើម្បីធ្វើវិសោធនកម្មលើដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១១ ("សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Mladic*") កថាខណ្ឌ ៣១។

សំណុំរឿង ០០២ ដោយហេតុថាជនជាប់ចោទទាំងពីររូប ម្នាក់មានអាយុ ៨៣ ឆ្នាំ និងម្នាក់ទៀតមានអាយុ ៨៧ ឆ្នាំ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ទោះបីជាបញ្ហាមួយចំនួនមុនការចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះ ត្រូវបានសម្រេចក៏ដោយក្តី ក៏បញ្ហានៅមិនទាន់បានដោះស្រាយទាំងអស់នោះដែរ ហើយការត្រៀមរៀបចំសំណុំរឿង ០០២/០២ នាពេលបច្ចុប្បន្ន ជាមួយនឹងដំណាក់កាលនីតិវិធីតម្រូវដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តែងឲ្យឃើញថាដំណាក់កាលត្រៀមរៀបចំនេះពុំមែនជារយៈពេលដែលគ្មានសកម្មភាពនោះឡើយ។ ចំណុចចុងក្រោយ គឺថាសច្ចភាពនេះ នៅតែសមស្របក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការការពារខ្លួន ដែលធានាដោយមេធាវីតែមួយក្រុម។ គ្មានមនុស្សណាម្នាក់ អាចបែងចែកខ្លួនជាពីរបាននោះទេ។ ការចូលរួមក្នុងដំណើរការនីតិវិធីច្រើនក្នុងពេលតែមួយ បើទោះបីជាដំណើរការនីតិវិធីនោះប្រព្រឹត្តទៅបែបណាក៏ដោយ នឹងតម្រូវឲ្យមានការបែងចែកការងារផ្ទៃក្នុងជាក់ជាពុំខាន។ ដូច្នេះ ជនជាប់ចោទ អាចត្រូវការសម្របសម្រួលក្រុមការងារការពារក្តីរបស់ខ្លួនជាពីរផ្នែក ដែលត្រូវធ្វើការលើនីតិវិធីខុសៗគ្នា ប៉ុន្តែក្នុងពេលតែមួយ។

៤៥. នៅកថាខណ្ឌ ២២ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានបដិសេធជាថ្មី (ដោយពុំបានយោងលើកមក) នូវទឡ្ហីករណ៍របស់ចៅក្រមក្នុងសំណុំរឿង *Mladic* ដែលបានលើកឡើងថា៖ *"ក្នុងករណីដែលដំណើរការប្តឹងសាទុក្ខមានរយៈពេលវែង ការពន្យារពេលដែលអាចកើតមានសម្រាប់ការជំនុំជម្រះទីពីរ នឹងកាន់តែប្រាកដប្រជា"*[49]។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង *"ពុំយល់ឃើញថា ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដែលនៅសេសសល់ អាចនឹងបង្កើតឲ្យមានរយៈពេលពុំសមស្រប ក្រោមមូលហេតុថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ អាចនឹងតម្រូវឲ្យលើកពេលការជំនុំជម្រះទីពីរ ដើម្បីទុកពេលវេលាចាំបាច់ដល់ជនជាប់ចោទ ក្នុងការត្រៀមរៀបចំការការពារខ្លួន"*។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង គូសបញ្ជាក់ថាមេធាវីការពារក្តីត្រូវបានតែងតាំងនៅឆ្នាំ ២០០៧ ហើយបានចូលរួមក្នុងដំណើរនីតិវិធីតាំងពីដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ដែលខុសគ្នាពីនៅតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី។ ដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង យល់ឃើញថាក្រុមមេធាវីការពារក្តីនីមួយៗមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ និងធនធានសម្រាប់ត្រៀមរៀបចំការងាររបស់ខ្លួន ប្រឈមនឹងការចោទប្រកាន់ទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ។

[49] សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Mladic*" កថាខណ្ឌ ៣២។

៤៦. ការធ្វើការប្រៀបធៀបជាមួយមេធាវីនៅតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី មិនត្រឹមត្រូវនោះទេ ព្រោះថាបើទោះបីជាមេធាវីទាំងអស់នោះ មិនបានចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតាំងពីពេលស៊ើបអង្កេតក៏ដោយ នោះគឺដោយសារតែវាគ្មានការស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងនីតិវិធីចោទប្រកាន់របស់តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី។ មេធាវីទាំងអស់នោះ ត្រូវបានតែងតាំង និងបានត្រៀមរៀបចំការការពារក្តីរបស់ខ្លួន រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំមុននឹងសវនាការជំនុំជម្រះក្តីចាប់ផ្តើម ហើយម្យ៉ាងវិញទៀត ពួកគេគឺជាអ្នកដឹកនាំការស៊ើបអង្កេតដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់តែម្តង។ បន្ទាប់មក ម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខសូមរំឭកថា មេធាវីសព្វថ្ងៃរបស់ខ្លួនពុំបានមានវត្តមានក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតឡើយនោះទេ ហើយមេធាវីម្នាក់ក្នុងចំណោមមេធាវីរបស់គាត់ ទើបតែត្រូវបានតែងតាំងនៅខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១១[50] ប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺនៅពេលចាប់ផ្តើមបើកសវនាការពិភាក្សាលើអង្គសេចក្តីក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១។

៤៧. ជាពិសេសទៅទៀតនោះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានធ្វើឱ្យស្រពេចស្រពិលនូវភាពសាំញ៉ាំនៃដំណាក់កាលប្តឹងសាទុក្ខ (ហើយដែលបច្ចុប្បន្ននេះ បានក្លាយជាដំណាក់កាលប្តឹងសាទុក្ខផ្សេងៗគ្នា) ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ក៏ដូចជាភាពសាំញ៉ាំនៃបញ្ហាគតិយុត្ត និងនីតិវិធីដែលកើតចេញមកជាពិសេសពីសេចក្តីសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីរបស់ខ្លួន ដែលមួយផ្នែកមួយនៃបញ្ហាទាំងអស់នោះមានលក្ខណៈចម្លែក ហើយដែលគ្មានភាគីណាមួយបានត្រៀមរៀបចំខ្លួនសម្រាប់បញ្ហាទាំងអស់នោះក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេតឡើយ។ សូមរំឭកថា វិធាន ៨៩ ស្ទួនពីរ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យមានការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ទើបតែត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង នៅខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១១ ប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺបន្ទាប់ពីអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលជំនុំជម្រះសំណុំរឿង ០០២។ ការបកស្រាយ និងការអនុវត្តវិធាននេះ បានក្លាយជាកម្មវត្ថុនៃការប្តឹងសាទុក្ខជាច្រើនលើកច្រើនសា ហើយដែលករណីនេះនៅតែបន្តកើតមាននាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ម្យ៉ាងវិញទៀត នីតិវិធីចម្រុះដែលបង្កើតនៅ អ.វ.ត.ក គឺមានតែមួយគត់ ហើយអន្តរាគមន៍របស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ក៏ពុំសូវមានដោយមូលហេតុថា មានសេចក្តីសម្រេចតិចតួចបំផុត ដែលបើកផ្លូវឱ្យប្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ។

[50] លោកមេធាវី គង់ សំអុន ត្រូវបានតែងតាំងនៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១១ លោកមេធាវី Arthur VERCKEN ត្រូវបានតែងតាំងនៅថ្ងៃទី ២១ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១១ ហើយលោកស្រីមេធាវី Anta GUISSÉ ត្រូវបានតែងតាំងនៅថ្ងៃទី ១៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២។

៤៨. ដូច្នេះ យុត្តិសាស្ត្រក្នុងរឿងក្តី *Milosevic* និង *Mladic* ដែលអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានយោងទៅលើ គឺពិតជាពាក់ព័ន្ធ និងអាចអនុវត្តបានសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២។ យុត្តិសាស្ត្រក្នុងរឿងក្តីទាំងពីរនេះ ត្រូវបានគាំទ្រដោយយុត្តិសាស្ត្រផ្សេងៗទៀតរបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (សូមមើលខាងក្រោម ចំណុច II. ខ) ហើយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទំនងជាបានអនុវត្តតាមយុត្តិសាស្ត្រទាំងអស់នោះ ដើម្បីពិចារណាពីឱកាសនៃការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី ក្នុងសំណុំរឿង ០០២។ ដោយពុំបានអនុវត្តបែបនេះ និងដោយពុំបានប្រៀបធៀបទាល់តែសោះ ពីរយៈពេលនៃការជំនុំជម្រះក្តីតែមួយ ទៅនឹងរយៈពេលនៃការជំនុំជម្រះក្តីច្រើន លើបទចោទប្រកាន់ដូចគ្នា មុននឹងពិចារណាថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី នឹងមិននាំឲ្យមានការពន្យារពេលណាមួយនោះ អង្គជំនុះជម្រះសាលាដំបូង បានប្រព្រឹត្តកំហុសលើអង្គច្បាប់ ដែលបានធ្វើឲ្យសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនមានភាពមិនត្រឹមត្រូវ។

II. ក.២.២. កំហុសក្នុងការពិចារណាបទពិសោធន៍ក្នុងសំណុំរឿង ០០២

៤៩. នៅកថាខណ្ឌ ២៣ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានអះអាងទាំងភាន់ច្រឡំថា *"ទឡ្ហីករណ៍ដែលថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី អាចនឹងបណ្តាលឲ្យមានការពន្យារពេលហួសហេតុនោះ គឺពុំត្រឹមត្រូវឡើយឆ្លងតាមបទពិសោធន៍នៃសំណុំរឿង ០០២"*។ ប៉ុន្តែទឡ្ហីករណ៍របស់ខ្លួននេះ គឺពិតជាខុស ព្រោះថាអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានខកខានពិចារណាលើធាតុផ្សំដែលមានភាពពាក់ព័ន្ធជាងគេ។

៥០. មូលហេតុគឺថា អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានត្រឹមតែបង្ហាញថាភ័ស្តុតាងទាំងឡាយដែលត្រូវបានពិភាក្សាដេញដោលនៅចំពោះមុខខ្លួនក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ត្រូវបានចាត់ទុកថាត្រូវបានពិភាក្សាដេញដោលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដូចគ្នា។ ដូចដែលយើងបានឃើញពីខាងដើមរួចមកហើយថា (ចំណុច II.ក.១.៣) ការធ្វើបែបនេះ ក៏ពុំបានរាំងស្ទះដល់ការកៀងគរពេលវេលា និងធនធានពីភាគីទាំងអស់ និងភាពច្រំដែលនៃដំណាក់កាលនីតិវិធីផ្សេងៗទៀតនោះដែរ។

៥១. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក៏បានត្រឹមតែអះអាងថាបុគ្គលមួយចំនួនដែលសក្ខីកម្មរបស់ពួកគេទំនង ជាពាក់ព័ន្ធនឹងសំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូល ត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយក្នុងវគ្គទីមួយនៃការជំនុំជម្រះ ដែល នេះអាចនឹងជួយកាត់បន្ថយតម្រូវការកោះហៅសាក្សីមួយចំនួនសាជាថ្មីទៀត សម្រាប់ការជំនុំជម្រះ ក្រោយៗទៀត។ ដូចដែលយើងនឹងឃើញក្នុងផ្នែកខាងក្រោម (សូមមើលចំណុច II.គ) ការកាត់ បន្ថយតម្រូវការកោះហៅសាក្សីមួយចំនួននេះ ត្រូវបានវាយតម្លៃខ្ពស់ជ្រុលហួសហេតុដោយអង្គជំនុំ ជម្រះសាលាដំបូង។

៥២. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មិនដែលបានពិចារណាពីពេលវេលាបន្ថែម ដែលកើតឡើងដោយចៀស មិនផុតពីការសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ហើយផ្ទុយទៅវិញ បើផ្អែងតាមបទពិសោធន៍ក្នុង សំណុំរឿង ០០២ ពេលវេលានេះអាចព្យាករណ៍បានយ៉ាងងាយ។ ជាបឋម គឺពេលវេលាជាច្រើន ប្រើសម្រាប់ការតទល់គ្នាក្នុងដំណើរការនីតិវិធីជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងផ្ទាល់មាត់ ដែលកើត ចេញមកពីសេចក្តីសម្រេចទាំងពីរដំបូងស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ក្នុងនោះមានរួមទាំង ការតទល់ក្នុងពេលបង្ហាញភស្តុតាងផងដែរ[51]។ បន្ទាប់មក គឺភាពច្រំដែលនៃដំណាក់កាលរៀបចំ សម្រាប់ការជំនុំជម្រះនីមួយៗ (សូមមើលចំណុច II.ក.១.៣)។ ភាពច្រំដែលនេះ ក៏នឹងមានផងដែរ នៅដំណាក់កាលបិទបញ្ចប់នៃការជំនុំជម្រះនីមួយៗ ដែលមានជាអាទិ៍ សេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់កិច្ច ពិភាក្សាដេញដោលរបស់ភាគី សេចក្តីសន្និដ្ឋានការពារចុងក្រោយ ការប្រជុំពិភាក្សាសម្រេច និងការ សរសេរសាលក្រម និងដំណាក់កាលប្តឹងសាទុក្ខ។

៥៣. កំហុសឆ្គងដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងការគ្រប់គ្រង និងប្រសិទ្ធិភាពនៃ ដំណើរការនីតិវិធី ត្រូវបូកផ្សំជាមួយនឹងកំហុសធ្ងន់ធ្ងរជាច្រើនផ្សេងទៀត ដែលអង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូងបានប្រព្រឹត្ត នៅក្នុងការពិចារណាលើព្យសនកម្មមកលើសិទ្ធិ របស់ជនជាប់ចោទ។

---

[51] សេចក្តីសន្និដ្ឋានពាក់ព័ន្ធនឹងវិសាលភាពនៃសំណុំរឿង ០០២/០២ **E301/5/2** កថាខណ្ឌ ៩ ដល់កថាខណ្ឌ ១០, សំណើសុំបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម **E275/2/1/1** និង *Addendum* ឯកសារ **275/2/1/3,** បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ[របស់មេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា] ជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងសារណាតបចំពោះបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចលើកទីពីរលើការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E284/4/1** កថាខណ្ឌ ១២, កថាខណ្ឌ ១៤ និង កថាខណ្ឌ ១៨ ដល់កថាខណ្ឌ ២០។

II.ខ. កំហុសក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់លើប្រសិទ្ធិភាព និងការគ្រប់គ្រងដំណើរការនីតិវិធី

៥៤. នៅកថាខណ្ឌ ៣០ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ បន្ទាប់ពីបានយោងទៅកថាខណ្ឌ ២៦ និងកថាខណ្ឌ ២៧ និងក្រោយពីបានគណនាចំនួនសាក្សីដែលត្រូវស្តាប់ចម្លើយ និងចំនួនកថាខណ្ឌនៃដីកាដំណោះបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះដែលខ្លួនកំពុងទទួលជំនុំជម្រះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង យល់ឃើញថាការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីសាជាថ្មី គឺស្ថិតនៅលើផ្លូវនៃការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌។ ជាថ្មីម្តងទៀត ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបែបនេះ គឺខុសឆ្គងទាំងស្រុង ព្រោះថាវិធីសាស្ត្ររបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មានការភាន់ច្រឡំ។

៥៥. សរុបមក ក្នុងកថាខណ្ឌ ២៦ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង យល់ឃើញថា ការស្តាប់ចម្លើយសាក្សី ៩៦ រូប ក្នុងវគ្គទីពីរនៃការជំនុំជម្រះ គឺ ងាយស្រួលគ្រប់គ្រងជាងការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីទាំងអស់ ដែលបានស្នើឡើងដោយភាគីទាំងអស់សម្រាប់ដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះទាំងមូល ដោយដកចេញអ្នកដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មរួចហើយក្នុងវគ្គទីមួយនៃការជំនុំជម្រះ។ ការកាត់បន្ថយនេះ បាននាំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងធ្វើការសន្និដ្ឋានថា *"ប្រសិនបើអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវពិនិត្យសំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូលនោះ អង្គជំនុំជម្រះត្រូវកោះហៅសាក្សីច្រើនជាងមុន"*។ នៅក្នុងកថាខណ្ឌ ២៧ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថាការលើកយកកថាខណ្ឌនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះមួយចំនួនតិចមកពិនិត្យ ពិតជាងាយស្រួលគ្រប់គ្រងជាងការលើកយកទាំង ១១៤៧ កថាខណ្ឌ ដែលនៅសល់ត្រូវជំនុំជម្រះ។

៥៦. ដូច្នេះ ទឡ្ហីករណ៍របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង គឺមានបំណងអះអាងថាចំនួនតិចប្រសើរជាងចំនួនច្រើន...។ វាជាការពិតណាស់ដែលថាការគ្រប់គ្រងតែផ្នែកណាមួយនៃរឿងក្តី គឺតែងតែងាយស្រួលគ្រប់គ្រងរឿងក្តីទាំងមូល។ ប៉ុន្តែសំណួរដែលចោទឡើងនោះគឺថា តើការគ្រប់គ្រងរឿងក្តីទាំងមូលដោយភាគីទាំងអស់ជាច្រើនដង ពិតជាងាយស្រួលជាង និងមានប្រសិទ្ធិភាពជាងការគ្រប់គ្រងរឿងក្តីទាំងមូលតែមួយលើក ឬក៏យ៉ាងណា។

៥៧. យ៉ាងណាមិញ អធិបញ្ញារបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ដែលផ្អែកលើយុត្តិសាស្ត្រអន្តរជាតិ ពិតជាច្បាស់លាស់ណាស់ត្រង់ចំណុចនេះ និងលើវិធីសាស្ត្រដែលត្រូវប្រកាន់យកដោយអង្គជំនុំជម្រះ

សាលាដំបូង ដែលបានពិចារណាដល់ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។ ការគណនាត្រូវធ្វើឡើងដោយប្រៀបធៀប *"[...] ការជំនុំជម្រះតែមួយលើបទចោទទាំងអស់ដែលមានក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលខុសប្លែកពីផលប្រយោជន៍ និងគុណវិបត្តិនៃការបើកការជំនុំជម្រះច្រើនលើបទចោទដូចៗគ្នា"*[52]។ ហើយបើទោះបីជាចៅក្រមនៅតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ បានពិចារណាឃើញថា *"សវនាការពីរបន្តបន្ទាប់គ្នា [...] ពិតជាត្រូវការចំណាយពេលវេលាច្រើនជាងសវនាការតែមួយ ដោយចៀសមិនរួចឡើយ"*[53] នោះក៏ព្រោះតែចៅក្រមទាំងអស់នោះបានធ្វើការប្រៀបធៀបបែបនេះ។

៥៨. វិធីសាស្ត្រនេះ ត្រូវបានអនុវត្តតែនៅក្នុងរឿងក្តី *Milosevic* និង *Mladic* ដូចដែលយើងបានឃើញពីខាងដើមតែប៉ុណ្ណោះ (ចំណុច II.ក.២.១) ដើម្បីឈានទៅដល់ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានជាប្រយោជន៍ដល់ការជំនុំជម្រះបញ្ចូលគ្នាតែមួយ។ ជាក់ស្តែង ក្នុងរឿងក្តី *Gotovina និងអ្នកផ្សេងទៀត* អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី បានទទួលស្គាល់ទឡ្ហីករណ៍របស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលបានយល់ឃើញថា *"ជាការពិត ទោះបីជាការជំនុំជម្រះជនជាប់ចោទតែមួយរូប អាចនឹងមានរយៈពេលខ្លីជាងការជំនុំជម្រះតែមួយលើជនជាប់ចោទទាំងអស់គ្នាក៏ដោយ ក៏ផ្ទុយទៅវិញការជំនុំជម្រះតែមួយលើជនជាប់ចោទទាំងបីរួមគ្នា មានរយៈពេលខ្លីជាងការជំនុំជម្រះពីរ ឬបីដាច់ពីគ្នា"*[54]។ អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានបន្ថែមទៀតថា *"ការជំនុំជម្រះពីរដាច់គ្នា ទោះជាការជំនុំជម្រះនោះប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពេលតែមួយ ឬក៏យ៉ាងណាក៏ដោយ ប្រហែលជាទាមទារម៉ោងធ្វើសវនាការ និងនីតិវិធីច្រើនជាង និងមធ្យោបាយតុលាការច្រើនជាងការជំនុំជម្រះរួមគ្នា។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ការជំនុំជម្រះពីរដាច់គ្នា ប្រហែលជានឹងអាចនាំឱ្យមានភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នា"*[55]។

---

[52] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៣៧។

[53] សេចក្តីសម្រេចលើកទីពីររបស់អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល ស្តីពីការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី **E284/4/8** កថាខណ្ឌ ៣៨។

[54] រឿងក្តី *រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង* Gotovina *និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿង IT-01-45-AR73.1, IT-03-73-AR73.1 & IT-03-73-AR73.2 សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗ ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលអនុញ្ញាតឱ្យកែប្រែបទចោទប្រកាន់ និងការជំនុំជម្រះរឿងក្តីច្របាច់បញ្ចូលតែមួយ ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៦ ("សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Gotovina និងអ្នកផ្សេងទៀត*") កថាខណ្ឌ ៤៣។

[55] សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Gotovina និងអ្នកផ្សេងទៀត* កថាខណ្ឌ ៤៤។

៥៩. ក្នុងរឿងក្តី *Pandurevic និងអ្នកផ្សេងទៀត* និងរឿងក្តី *Tolimir និងអ្នកផ្សេងទៀត* អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល នៃតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតប្រទេសយូហ្គោស្លាវី បានគាំទ្រទទ្ធីករណ៍របស់ចៅក្រមនៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ដែលបានច្របាច់បញ្ចូលនីតិវិធី ដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលបានពិចារណាឃើញថា ប្រសិនបើរឿងក្តីនីមួយៗត្រូវជំនុំជម្រះដាច់ចេញពីគ្នា ការជំនុំជម្រះទាំងអស់អាចនឹងមានរយៈពេលពី ៩៣ ទៅ ៩៥ ខែ ខណៈដែលការជំនុំជម្រះរួមគ្នាអាចនឹងមានរយៈពេលត្រឹមតែពី ១៨ ទៅ ២៤ ខែ[56]ប៉ុណ្ណោះ។ ផ្តើមចេញពីចំណុចខាងលើនេះ ការពន្យាររយៈពេលពី ៤ ទៅ ១០ ខែ សម្រាប់ការជំនុំជម្រះតែមួយ ដែលទំនងជាអាចមានរយៈពេល ១៤ ខែ ត្រូវបានចាត់ទុកថាសមស្របទៅនឹងប្រយោជន៍នៃប្រសិទ្ធិភាពយុត្តិធម៌[57]។

៦០. ជាក់ស្តែង អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ពុំបានព្យាយាមពិចារណា ឬក៏ប្រៀបធៀបរយៈពេលនៃការបន្តគ្នានៃការជំនុំជម្រះដាច់ៗគ្នាជាច្រើន ធៀបទៅនឹងរយៈពេលនៃការជំនុំជម្រះដែលមានតែមួយ។ ប្រសិនបើខ្លួនបានធ្វើការងារនេះនោះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទំនងជានឹងអាចធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវលើរយៈពេល និងប្រសិទ្ធិភាពនៃដំណើរការនីតិវិធី ហើយគឺវាទំនងជាងក្នុងការពិនិត្យអង្គហេតុ និងបទចោទប្រកាន់ទាំងមូល តាមរយៈការជំនុំជម្រះក្តីតែមួយ ដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនៅកំពុងជំនុំជម្រះ។ សេចក្តីសន្និដ្ឋាននេះ ទំនងជាអាចត្រូវបានគាំទ្រដោយបញ្ហាកោះហៅសាក្សីមកសាជាថ្មី។

II.គ. <u>កំហុសក្នុងការពិចារណាលើគុណវិបត្តិដោយថាហេតុ ដែលអាចកើតមានលើសាក្សី</u>

[56] រឿងក្តី *រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Pandurevic និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿង IT-05-86-AR73.1 សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់ *Vinko Pandurevic* ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការច្របាច់ជនជាប់ចោទបញ្ចូលគ្នា ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៦ ("សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Pandurevic និងអ្នកផ្សេងទៀត*") កថាខណ្ឌ ២០, រឿងក្តី *រដ្ឋអាជ្ញា តទល់នឹង Tolimir និងអ្នកផ្សេងទៀត* សំណុំរឿង IT-04-80-AR73.1 សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់ *Radivoje Miletic* ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ស្តីពីការច្របាច់ជនជាប់ចោទបញ្ចូលគ្នា ចុះថ្ងៃទី ២៧ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៦ ("សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Tolimir និងអ្នកផ្សេងទៀត*") កថាខណ្ឌ ២៦។

[57] សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Pandurevic និងអ្នកផ្សេងទៀត*' កថាខណ្ឌ ២១, សេចក្តីសម្រេចក្នុងរឿងក្តី *Tolimir និងអ្នកផ្សេងទៀត* កថាខណ្ឌ ២៦។

៦១. នៅក្នុងកថាខណ្ឌ ២៣ នៃសេចក្តីសម្រេចរងបណ្តឹងសាទុក្ខ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អះអាងថា ដោយហេតុថាក្នុងរឿងក្តី ០០២/០១ ខ្លួនបានស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលមួយចំនួន ដែលសក្ខីកម្មរបស់ពួកគេទំនងជាពាក់ព័ន្ធសម្រាប់សំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូល អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង *"បានកាត់បន្ថយនូវសេចក្តីត្រូវការចាំបាច់សម្រាប់សាក្សីមួយចំនួន ដែលត្រូវកោះហៅសាជាថ្មីក្នុងដំណាក់កាលបន្តបន្ទាប់នៃសំណុំរឿង ០០២"* បើទោះបីជាខ្លួននឹងពិនិត្យស្ថានភាពជាក់ស្តែងទៅតាមករណីនីមួយៗ។ ក្នុងកថាខណ្ឌ ២៨ នៃសេចក្តីសម្រេចដដែលនេះដែរ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានបន្ថែមថា "*ទោះបីជាវិសាលភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីបន្តបន្ទាប់មិនទាន់បានកំណត់ក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះពិចារណាថា បុគ្គលដែលនឹងត្រូវកោះហៅសាជាថ្មី បន្ទាប់ពីបានបង្ហាញខ្លួនក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ នឹងមានចំនួនតិចតួចប៉ុណ្ណោះ*" ហើយថា"*ការយោងទៅលើវិធានផ្ទៃក្នុង អាចចៀសវាងការបង្ហាញភស្តុតាងច្រំដែល ឬមិនពាក់ព័ន្ធ ហើយវាថែមទាំងអាចសម្រាលដល់បុគ្គលពាក់ព័ន្ធ*"។

៦២. អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មើលស្រាលពីភាពចាំបាច់ក្នុងការកោះហៅសាជាថ្មី នូវសាក្សី អ្នកជំនាញ និងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលកើតចេញមកពីការសម្រេចបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ហើយនិងរយៈពេលនៃការកោះហៅសាជាថ្មីនេះ និងការរំខានដល់បុគ្គលទាំងអស់នោះ។

៦៣. ជាបឋម ទឡ្ហីករណ៍ដែលថាការយោងទៅលើវិធានផ្ទៃក្នុង អាចចៀសវាងនូវការបង្ហាញភស្តុតាងមិនពាក់ព័ន្ធ ឬច្រំដែលនោះ គឺពិតជាមិនត្រឹមត្រូវឡើយ ព្រោះថាការជំនុំជម្រះដាច់ៗពីគ្នា ត្រូវបានសន្មតថាត្រូវផ្តោតលើការពិនិត្យអង្គហេតុផ្សេងៗគ្នា។

៦៤. បន្ទាប់មក បទពិសោធន៍ក្នុងការជំនុំជម្រះរឿងក្តី ០០២/០១ គឺច្បាស់លាស់ណាស់។ ហេតុផលគឺថា មានមនុស្សតែប្រាំនាក់ប៉ុណ្ណោះ ដែលត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយក្នុងអំឡុងពេលនៃការជំនុំជម្រះរឿងក្តីនេះ លើអង្គហេតុទាំងមូលនៃសំណុំរឿង ០០២[58]។ ផ្អែកតាមមូលហេតុដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងសារណាមុនៗ ជាទ្រឹស្តី ទោះបីជាអ្នកជំនាញទាំងពីររូបដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មរួចហើយ អាចត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ទាំងមូលក៏ដោយ ក៏ករណីនេះពុំបានកើតឡើងក្នុងការអនុវត្ត

[58] សាក្សី ឡុង នរិន្ទ ហៅ រិទ្ធិ (TCW-395), សាក្សី ស គឹមល្អុត ហៅ ម៉ី (TCW-583), សាក្សី សៅ សារុន (TCW-604), សាក្សី យុន គីម ហៅ ខាំ (TCW-797) និងសាក្សី ខៀវ នៅ (TCW-321)។

ជាក់ស្តែងឡើយ[59]។ ជាក់ស្តែង លោក CHANDLER ពុំបានផ្តល់សក្ខីកម្មលម្អិតលើមន្ទីរ ស-២១ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ នោះទេ[60]។ មន្ទីរ ស-២១ ស្ថិតក្នុងការពិនិត្យក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដូច្នេះ លោក CHANDLER គួរតែត្រូវបានកោះហៅមកសាជាថ្មី។ ជាក់ស្តែង លោក SHORT ពុំបានផ្តល់សក្ខីកម្មលើបញ្ហាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ក្នុងពេលជំនុំជម្រះសំណុំរឿង ០០២/០១ នោះទេ[61]។ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ស្ថិតក្នុងការពិនិត្យក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដូច្នេះ លោក SHORT គួរតែត្រូវបានកោះហៅមកសាជាថ្មី។

៦៥. ម្យ៉ាងវិញទៀត ក្នុងចំណោមបុគ្គលផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានស្តាប់ចម្លើយ ហើយដែលសក្ខីកម្មរបស់

[59] ចម្លើយ **E302/1** កថាខណ្ឌ ២៣ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ២៣, កថាខណ្ឌ ២៤ និងកំណត់សម្គាល់ជើងទំព័រលេខ ២៥, សំណើសុំបញ្ឈប់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីភ្លាម **E275/2/1/1** កថាខណ្ឌ ៦៣ ដល់កថាខណ្ឌ ៦៥, បណ្តឹងសាទុក្ខភ្លាមៗរបស់មេធាវីការពារក្តីលោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចចេញតាមរយៈអ៊ីម៉ែលរបស់លោកស្រី Susan LAMB នៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ចុះថ្ងៃទី ២៦ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E264/1/2/1** កថាខណ្ឌ ៣៨ ដល់កថាខណ្ឌ ៤៦ និងកថាខណ្ឌ ៥០, បណ្តឹងសាទុក្ខជាបន្ទាន់របស់លោក ខៀវ សំផន ប្រឆាំងនឹងសេចក្តីសម្រេចតាមរយៈអ៊ីម៉ែលរបស់អ្នកស្រី LAMB នៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៣ - សារណាបន្ថែម ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E264/1/2/1/1** កថាខណ្ឌ ១៧។

[60] លោកស្រីចៅក្រម CARTWRIGHT ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ១៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E1/91.1** ទំព័រ ១៧ បន្ទាត់ ៦ ដល់ទំព័រ ១៨ បន្ទាត់ ៤ (ចន្លោះម៉ោង [09.49.42] ដល់ម៉ោង [09.54.53]), លោក ABDULHAK តំណាងសហព្រះរាជអាជ្ញា ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ១៩ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E1/92.1** ទំព័រ ៨៤ បន្ទាត់ ១ ដល់បន្ទាត់ ៩ (ចន្លោះម៉ោង [15.31.18] ដល់ម៉ោង [15.34.13]), ទំព័រ ៨៤ បន្ទាត់ ២៤ ដល់បន្ទាត់ ២៥ (ចន្លោះម៉ោង [15.34.13] ដល់ម៉ោង [15.36.05]), លោកស្រីចៅក្រម CARTWRIGHT ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E1/93.1** ទំព័រ ៣ បន្ទាត់ ១៤ ដល់ទំព័រ ៤ បន្ទាត់ ១១ (ចន្លោះម៉ោង [09.08.42] ដល់ម៉ោង [09.12.26]), លោក ABDULHAK តំណាងសហព្រះរាជអាជ្ញា ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ២០ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E1/93.1** ទំព័រ ៦ បន្ទាត់ ៣ ដល់បន្ទាត់ ៥ (ចន្លោះម៉ោង [09.14.50] ដល់ម៉ោង [09.16.28]), លោកចៅក្រម LAVERGNE ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ២៣ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ **E1/94.1** ទំព័រ ៨២ បន្ទាត់ ១២ ដល់បន្ទាត់ ១៥ (ចន្លោះម៉ោង [15.01.51] ដល់ម៉ោង [15.03.03])។

[61] ចម្លើយតបទៅនឹងសំណើតាមវិធាន ៨៧(៤) សុំដាក់ឯកសារថ្មីទៅក្នុងសំណុំរឿង ពាក់ព័ន្ធនឹងសក្ខីកម្មរបស់សាក្សី លោក François PONCHAUD និងលោក Sydney SCHANBERG (E243) ព្រមទាំងអ្នកជំនាញ លោក Philip SHORT (E226, E226/1 និង E230) និងលោកស្រី Elizabeth BECKER (E232 និង E232/1) ចុះថ្ងៃទី ១៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E260** កថាខណ្ឌ ៧ និងកថាខណ្ឌ ៨, ប្រតិចារឹកសវនាការ ថ្ងៃទី ០៦ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៣ ឯកសារ **E1/189.1** ទំព័រ ៤៦ បន្ទាត់ ២៣ ដល់ទំព័រ ៤៧ បន្ទាត់ ១ (ចន្លោះម៉ោង [11.52.38] ដល់ម៉ោង [11.54.36])។

ពួកគេពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គហេតុផ្សេងៗទៀតនៃសំណុំរឿង ០០២ គឺអ្នកទាំងអស់នោះពុំបានផ្តល់សក្ខីកម្ម ក្រៅដែនកំណត់នៃវិសាលភាពសំណុំរឿង ០០២/០១ នោះឡើយ[62]។ ដូច្នេះ សក្ខីកម្មពួកគេនៅក្នុង ការជំនុំជម្រះក្រោយៗមកទៀត នឹងមិនត្រូវអាចមិនពាក់ព័ន្ធ ឬច្រំដែលបានជាដាច់ខាត។ ម្យ៉ាងវិញ ទៀត ក៏មិនអាចថាមិនកោះហៅអ្នកទាំងនោះមកសាជាថ្មីសម្រាប់ការជំនុំជម្រះមួយ ឬច្រើន ក្រោយៗទៀត ដែលវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះនោះនៅមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ជាក់នៅឡើយ (ហើយដែលការកោះហៅបុគ្គលទាំងនោះ គឺអាស្រ័យលើការកំណត់វិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះ ដូចជាអ្វីដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងខ្លួនឯងផ្ទាល់បានប្រកាស)។

III. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៦៦. កំហុសជាច្រើនដែលអង្គជំនុំជម្រះបានប្រព្រឹត្តទៅលើអង្គច្បាប់ បានបង្កឲ្យមានកំហុសយ៉ាងជាក់ស្តែងចេញពីការប្រើឆន្ទានុសិទ្ធិ ដែលបង្កឲ្យមានព្យសនកម្មទៅលើម្ចាស់បណ្តឹងសាទុក្ខ។ ដូច្នេះ ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីថ្មីដែលសម្រេចដោយអង្គជំនុំជម្រះនេះ បង្កឲ្យមានអតុល្យភាពយ៉ាងខ្លាំងរវាងសិទ្ធិនៃភាគី។ ការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនេះ រំលោភទៅលើសិទ្ធិនៃភាពអាចព្យាករណ៍បាន និងសច្ចភាពគតិយុត្តិ របស់ លោក ខៀវ សំផន ហើយដូចគ្នានេះដែរ ក៏រំលោភទៅលើសិទ្ធិរបស់លោកក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះក្នុងចិរវេលាមួយសមរម្យ និងសិទ្ធិទទួលបានការបង្កភាពងាយស្រួលក្នុងការរៀបចំការការពារក្តី។ ភាពស្រពិចស្រពិលនៃការដាក់អង្គហេតុបញ្ចូលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដូចដែលអង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើនេះជាឧទាហរណ៍ជាក់ស្តែងមួយ។

៦៧. ក្នុងនាមអង្គជំនុំជម្រះដែលជាអ្នកគ្រប់គ្រងសំណុំរឿង និងជាអ្នករក្សាសិទ្ធិនៃការការពារក្តី អង្គជំនុំជម្រះគួរតែ ប្រៀបធៀបរវាងគុណសម្បត្តិ និងគុណវិបត្តិនៃការជំនុំជម្រះក្តីតែមួយ ធៀបនឹងការជំនុំជម្រះក្តីច្រើនវគ្គ ដូចដែលតុលាការកំពូលបានណែនាំ។ អង្គជំនុំជម្រះក៏គួរតែគ្រោងទុកមុនផងដែរ នូវរាល់លទ្ធភាពទាំងឡាយដែលមាន (ហើយដោយសារអង្គជំនុំជម្រះមានអំណាចច្រើន) ដើម្បីព្យាយាមរៀបចំជំនុំជម្រះចុងក្រោយតែមួយគត់នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ដោយកែលម្អការគ្រប់គ្រង និងប្រសិទ្ធភាពនៃនីតិវិធី ដោយប្រើប្រាស់មធ្យោបាយផ្សេងទៀត ក្រៅពីការបំបែកនីតិវិធីថ្មី។

[62] ចម្លើយ **E302/1** កថាខណ្ឌ ២២។

៦៨. គេតែងតែសង្កេតឃើញថា អង្គជំនុំជម្រះបានគេចចេញពីការងារវិភាគនេះ ហើយការបំបែកកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីថ្មីនេះមិនមែនជាប្រយោជន៍សម្រាប់យុត្តិធម៌ឡើយ។ ដូច្នេះ ត្រូវធ្វើមោឃភាពលើសេចក្តីសម្រេចដែលរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ។

៦៩. **អាស្រ័យហេតុនេះ** សូមអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលមេត្តា ៖

- ប្រកាសទទួលយកបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ
- ធ្វើមោឃភាពលើសេចក្តីសម្រេចដែលរងបណ្តឹងសាទុក្ខនេះ។

	មេធាវី គង់ សំអុន មេធាវី Anta GUISSÉ មេធាវី Arthur VERCKEN	រាជធានីភ្នំពេញ ប៉ារីស ប៉ារីស	
កាលបរិច្ឆេទ	**ឈ្មោះ**	**ទីកន្លែង**	**ហត្ថលេខា**